

Möte med Grundvattenrådet för Kristianstadsslätten

3/11 2009

Fullmäktigesalen, Rådhuset, Kristianstad

Mötesprotokoll

1. Mötet öppnades av Michael Dahlman. Vår grundvattenplanerare Johanna Larsson har tyvärr slutat och tills vidare har Michael hand om grundvattenrådet. Ny grundvattenplanerare håller på att rekryteras.
2. Till mötesordförande valdes Sten Hermansson, tekniska nämndens ordförande, Kristianstad.
3. Dagordningen godkändes. Därefter en presentationsrunda.

4. Presentation av Köpinge Vrams vattenförening. Inledning av Göran Trobro, ordförande.

Lantbrukarna utmed Vramsån är mycket beroende av vatten för sin odling. Första bevattningsuttaget ur ån gjordes 1956. Det har ofta varit kärvt med vatten i slutet av juni och under åren har det varit olika bud om restriktioner. Under senare år har det blivit allt mer kontroverser. När länsstyrelsen gick ut med att bevattning från A-vatten (som Vramsån) inte skulle accepteras vid vattenföring under 30 % av medelvattenföring så bildades föreningen. Syftet är att inte ta något mer vatten ur Vramsån och att söka tillstånd för alla bevattningsbrunnar.

Inbjudan gjordes i augusti 2008 och i januari 2009 bildades den ekonomiska föreningen. SWECO anlätades som konsulter. En avgränsning för föreningen gjordes till området från Köpinge till Vram. Alla verksamma i området inbjöds. Nu är det 32 lantbrukare med 42 borrar. De som är med får skriva kontrakt och betala en avgift. Några nya borrar har gjorts (HP borrhningar), och de har man försökt att lägga så långt från Vramsån som möjligt.

Verksamheten har bedrivits i fullt samråd med myndigheter och kommunen. Det har varit en bra dialog och ett gott samförstånd. Finns det möjlighet att kombinera annan ledningsdragnings (kommunen?) med bevattningsledning vore det bra.

Egentligen vore det bäst att kombinera grundvatten med ytvatten när flödet är över

30 % av medelvattenföringen, på så sätt skulle vi återvinna en del av näringen i Vramsån. Ån är unik eftersom våra förfäder har skött den och vi ska fortsätta med det.

Mats Åkesson, SWECO, informerade om deras uppdrag som de fick i februari 2009. Man har fått tillgång till kommunens MIKE SHE-modell utifrån vilken man gör en lokal modell över området. Alla brunnar har man gått igenom, de flesta tar ur sandstenslagret. Efter samrådet med länsstyrelsen och kommunen har rekommendationen varit att nya brunnar endast bör gå ner i kalkstenen.

Ett informationsmöte för medlemmarna hölls den 13 oktober.

Fem nya observationsrör i jordlagren har slagits ner utmed Vramsån, nära befintliga brunnar. På fyra platser har även pglar i ån anlagts. På dessa ställen kan man alltså jämföra vattennivåerna i djupt grundvatten, ytligt grundvatten och ån. Mätningar har skett sedan våren 2009. Artesiska förhållanden råder upp till Östra Vram. Alla brunnar är inmätta i position och höjd.

I området finns ytterligare 220 brunnar registrerade i SGU:s brunnregister. Här finns även 23 befintliga brunnar som redan har tillstånd, de ingår inte i föreningens arbete. Korttidspumpningar gjordes i samtliga brunnar våren 2009. Det fanns stora skillnader i uttagmöjligheter och avsänkning. Långtidspumpningar i fyra brunnar inleds i november 2009. Samtidigt mäts vattennivåer i brunnar omkring. Genom att använda modellen behöver inte alla brunnar provpumpas.

Under vintern kommer samråd att hållas med berörda myndigheter, företag och enskilda. En miljökonsekvensbeskrivning + tekniska beskrivningar håller på att tas fram. Vi bedömer att tidigare har cirka 900 000 m³ per år tagits ur ån av föreningens medlemmar. Det är ett kul projekt eftersom alla medlemmar är så engagerade!

5. Anna Lidholm presenterade sitt examensarbete som består av en utvärdering av det kontrollprogram för nitrat i Kristianstadsslättens djupare grundvatten som Kristianstads kommun (miljö- och hälsoskyddskontoret) bedrivit sedan 1989. Syftet har varit att spåra förändringar i nitralthalterna.

Slutsatsen är att några tydliga förändringar inte går att se. Det finns en liten tendens till ökande halter i centrala delar av slätten. Det verkar också bli lägre halter under år med hög nederbörd. I vissa brunnar är variationen stor, kanske på grund av påverkan från punktkällor. Brunn 19 vid Nymö är ett exempel där halterna stiger kraftigt. Brunn 33 vid Skepparslöv har sjunkande halter.

Anna Bryllert informerade att det dessutom finns ett stort antal analysresultat från enskilda brunnar i kommunen, provtagna vid enstaka tillfällen sedan 1970-talet. Av 1 100 borrade brunnar hade 23 % en nitrathalt över 50 mg/l. Av 1 000 grävda brunnar hade 45 % en nitrathalt över 50 mg/l.

Resultaten och slutsatserna diskuterades av mötesdeltagarna.

6. Michael Dahlman informerade om C4 Teknicks försök att finna ett nytt vattentäktssområde som ersättning för de vattentäkter i centrala Kristianstad som måste stängas på grund av risken för föroreningar från deponin på Härlövs ängar och stadens centrum.

Man har utgått från resultat av MIKE SHE-modellen var det både är bra sandstenslager och utströmning. Även var det är ringa konkurrens med andra vattenuttag och minimal risk för förorening. Väster om Hammarsjön visade beräkningar att det fanns risk för påverkan från åkermark intill. Det fanns också tveksamheter om sandstensens tjocklek. En undersökningsborra väster om Yngsjö visade på en ovanligt finkornig och gammal krita, med kanske tillräcklig men begränsad kapacitet. Bra vattenkvalitet.

En strategi formades nu med att anlägga en rad av vattentäkter mellan Yngsjö och Åhus, bygga ut Åhus vattenverk och koppla samman Åhus och Kristianstad med en dricksvattenledning. En ny undersökningsborra mellan Yngsjö och Åhus gav dock det mycket överraskande resultatet att här fanns salt vatten. Det är inte känt tidigare för Kristianstadsslättens kust mot Hanöbukten (utom vid Sölvesborg). Troligen rör det sig om relict saltvatten, men konsekvensen är att planerna på dricksvattentäkter här måste skrinläggas. C4 Teknik planerar nu att göra en undersökningsborra ännu längre söderut, men fortfarande utmed kusten.

7. Michael Dahlman informerade om den sammanställning Johanna Larsson gjort (utdelades på mötet) över remissvar på vattenmyndigheternas förslag på åtgärdsprogram. Det har varit mycket kritik, bland annat över miljökvalitetsnormerna, oklarheten över finansiering av åtgärderna samt att politiska beslut inte kommer att fattas. Åtgärdsprogrammet ska trots detta fastställas senast 22 december i år. Länsstyrelserna hjälper nu till med att kommentera alla yttranden. Tveksamt om politikerna kommer att ta över eller förlänga beslutstiden.

8. Inga övriga frågor.

9. Nästa möte hålls preliminärt tisdagen den 18 maj 2010, om möjligt som en exkursion.

10. Sten tackade föreläsarna och alla deltagare och avslutade mötet.

Michael Dahlman